AH 377
2026Z19036

Antwoord van minister Karremans (Infrastructuur en Waterstaat), mede namens de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (ontvangen 14 oktober 2026)

1. Bent u op de hoogte van dit artikel[1] en kunt u hier reactie op geven?

Ja. In onderstaande antwoorden kunt u mijn reactie vinden.

2. Hoe verklaart u dat Nederland enerzijds deze zomer kampte met een feitelijk watertekort, terwijl nu blijkt dat bijna 350.000 woningen kwetsbaar zijn wanneer in korte tijd zeer veel regen valt? Kunt u daarbij ingaan op de tegenstelling dat Nederland in een kwestie van weken van een watertekort naar een wateroverschot zou gaan?

Door gemiddeld hogere temperaturen en een veranderende dynamiek in de atmosfeer krijgen we in ons land vaker te maken met zowel langere periodes van droogte in de zomer én het vaker voorkomen van intense hoosbuien in de zomer en langdurige regen in de winter[2]. Bij een watertekort gaat het om een langdurige disbalans tussen de beschikbaarheid van water en de watervraag. Het KNMI gebruikt hiervoor onder meer het neerslagtekort, waarbij wordt gekeken naar het verschil tussen neerslag en verdamping. Tijdens een warme en droge periode kan dit tekort sterk oplopen.[3]

3. Hoeveel liter regenwater wordt in Nederland jaarlijks via sloten, kanalen, gemalen en rivieren afgevoerd terwijl dit water, technisch gezien, ook geheel of gedeeltelijk had kunnen worden vastgehouden? Wilt u uw antwoorden kwantificeren per waterwerk?

Er is geen landelijke kwantitatieve analyse beschikbaar die aangeeft hoeveel liter neerslagwater jaarlijks via wordt afgevoerd terwijl dit water technisch ook had kunnen worden vastgehouden. Een dergelijke kwantificering is bovendien niet eenduidig te maken. Of water kan worden vastgehouden is afhankelijk van onder meer de beschikbare bergingsruimte, bodemgesteldheid, grondwaterstand, de functie van het gebied, de gewenste waterstanden en de benodigde afvoercapaciteit. Wel is bekend dat er in verschillende gebieden mogelijkheden zijn om meer water vast te houden of te infiltreren. De omvang hiervan verschilt

[1] Algemeen Dagblad van 15 september 2026; 'Honderdduizenden huizen kwetsbaar bij 'wolkbreuk van de eeuw': hier loop je het meeste risico op natte voeten', (www.ad.nl/binnenland/honderdduizenden-huizen-kwetsbaar-bij-wolkbreuk-van-de-eeuw-hier-loop-je-het-meeste-risico-op-natte-voeten~a44556422/)
[2] https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/uitleg/extreme-neerslag
[3] https://www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/zonder-klimaatverandering-was-het-nu-niet-zo-droog-geweest

sterk per gebied en kan daarom niet betrouwbaar worden vertaald naar één landelijk aantal liters per type waterwerk.

Om die reden wordt er gewerkt aan het beter benutten van bestaande waterwerken voor tijdelijke waterberging, onder andere door dynamisch en adaptief peilbeheer. Hierbij kan het waterpeil binnen vooraf vastgestelde marges worden aangepast aan de verwachte weersomstandigheden en de actuele water- en bodemcondities. Zo kan bijvoorbeeld voorafgaand aan een droge periode extra water worden vastgehouden of voorafgaand aan een verwachte extreme neerslag tijdelijk extra afvoercapaciteit worden gecreëerd. De beschikbare bufferruimte is echter niet onbeperkt. Het verhogen van waterpeilen vermindert de beschikbare bergingsruimte voor een volgende neerslaggebeurtenis en kan bij landbouw leiden tot natschade of verminderde bewerkbaarheid. Daarom is de mogelijkheid om meer water vast te houden sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden en van het moment waarop dit gebeurt.[4]

4. Acht u het wenselijk om grote bedrijventerreinen, distributiecentra en andere locaties met grote (verharde) oppervlakken verplicht meer regenwater op eigen terrein te laten opvangen en hergebruiken? Zo nee, waarom niet?

Er zitten voordelen aan zo’n verplichting, zoals het tegengaan van zowel het reduceren van (drink)watergebruik als het tegengaan van wateroverlast, het ontlasten van de gemeentelijke riolering en het tegengaan van milieurisico’s (van verontreinigde bedrijventerreinen). Nu al is de eigenaar van het terrein waarop het regenwater valt vanuit de Omgevingswet zelf verantwoordelijk voor de afvoer hiervan. Tenzij het ‘redelijkerwijs’ niet kan. In het gemeentelijke omgevingsplan kunnen specifiekere regels staan over de manier waarop een perceeleigenaar met afstromend regenwater moet omgaan. Bijvoorbeeld ook hoeveel er moet worden opgevangen. Eisen kunnen per gemeente en waterschap verschillen. Dit heeft te maken met het soort ondergrond (infiltratiecapaciteit) en de werking van het rioolstelsel. Er is in Nederland op nationaal niveau geen algemene verplichting om regenwater grootschalig op te vangen en te hergebruiken op bedrijventerreinen of bij distributiecentra. Vanwege de genoemde lokale verschillen is dit ook niet wenselijk en is de huidige mogelijkheid om hier lokaal verplichtingen over op te nemen passend. Dit volgt ook het principe ‘decentraal, tenzij’ uit de Omgevingswet.

Klimaatadaptatie op werklocaties is overigens ook onderdeel van de Nationale Klimaatadaptatiestrategie (NAS’26). In de opgave Toekomstbestendige werklocaties is ook aandacht voor infiltratie van regenwater. De ontwerp-NAS’26

[4] Dynamisch peilbeheer | STOWA & Water vasthouden en bergen op landbouwpercelen | STOWA & Verkenning scenario's met hogere peilen in het voorjaar | STOWA

is op 29 mei jl. met de Kamer gedeeld. De definitieve NAS’26 wordt naar verwachting voor het eind van het jaar vastgesteld.

5. Deelt u de mening dat we in Nederland nooit een tekort aan water hebben, maar dat het probleem gelegen is in het feit dat we het water niet op het juiste moment vasthouden? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De beschikbaarheid van zoetwater in Nederland kan worden vergroot door water zuiniger te gebruiken en water langer vast te houden, te bergen en op te slaan. Dit kan de gevolgen van droogte en watertekorten aanzienlijk beperken. Het is echter niet juist om te stellen dat Nederland als geheel nooit een watertekort heeft en dat uitsluitend het vasthouden van water het probleem oplost. Bij langdurige droogte kan de watervraag groter worden dan het beschikbare aanbod. Daarbij is een deel van Nederland voor een belangrijk deel afhankelijk van de aanvoer van zoetwater via de Rijn en de Maas, waarvan de afvoer mede wordt bepaald door de neerslag in de buitenlandse stroomgebieden. In de gebieden die afhankelijk zijn van neerslag en grondwater is het herstellen van grondwaterstanden en water minder snel afvoeren belangrijk.

Het beleid richt zich daarom op een combinatie van maatregelen: water besparen, water vasthouden en bufferen, het beschikbare water slimmer verdelen en de watervraag beter afstemmen op de beschikbare hoeveelheid water. Dit sluit aan bij het Deltaprogramma Zoetwater, het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en de Nationale Aanpak Wateroverlast (NAW). Er wordt ingezet op een water- en bodemsysteem dat in balans is en waarin de sponswerking van gebieden wordt vergroot. Meer water vasthouden kan op sommige plekken de kans op wateroverlast verhogen. De handreiking sponswerking die in het kader van de NAW wordt ontwikkeld, richt zich daarbij expliciet op de wisselwerking tussen maatregelen voor wateroverlast en droogte.

6. Welk deel van de extreme neerslag wordt momenteel tijdelijk geborgen of infiltreert in de bodem en welk deel wordt zo snel mogelijk afgevoerd?

Deze verhouding verschilt sterk per locatie en is afhankelijk van onder andere bodemtype, grondwaterstand, verhardingsgraad, maaiveldligging, aanwezigheid van oppervlaktewater, drainage en de inrichting en capaciteit van het watersysteem. Dit valt dus niet in zijn algemeenheid te beantwoorden.

Bij verhard stedelijk gebied stroomt een groter aandeel van de neerslag oppervlakkig af naar riolering en oppervlaktewater, terwijl in onverhard gebied een groter deel kan infiltreren of tijdelijk in de bodem en vegetatie kan worden vastgehouden.

Ook is het onderscheid tussen tijdelijke berging en afvoer niet altijd scherp te maken. Water dat infiltreert in de bodem kan later via grondwaterstroming of drainage alsnog het oppervlaktewatersysteem bereiken. Omgekeerd kan water

dat tijdens een extreme bui wordt afgevoerd eerder al tijdelijk in de bodem of in oppervlaktewater zijn geborgen.

7. Hoe denkt u over een waterlabel? Kunt u daarbij ingaan op de effecten van zo'n label en de financiële gevolgen voor Nederlandse woningzoekenden en woningeigenaren?

Het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de Nederlandse overheid om wateroverlast te voorkomen is zeer groot. Tegelijkertijd laten gebeurtenissen in Limburg en Enschede, Pathmos zien dat het niet altijd lukt om de gevolgen van extreme regen te voorkomen. Daarom zetten we in op het principe van Meerlaagsveiligheid, waarin aandacht is voor waterbewust en handelen bij extreme regen van inwoners en ondernemers. Onderzoek in Limburg heeft uitgewezen dat inwoners en ondernemers die zich bewust waren van hun risico op wateroverlast, zich beter konden voorbereiden waardoor ze minder schade hebben geleden.

We werken daarom in nauwe afstemming met andere ministeries en maatschappelijke partners aan de ontwikkeling van de Waterwijzer gebouwen. Dit is een communicatie-instrument dat gratis en online toegankelijk wordt. Het instrument laat op basis van openbare data de blootstelling aan wateroverlast op gebouw niveau zien en het bijbehorende handelingsperspectief. De informatie zal op deze manier dus voor iedereen op begrijpelijke wijze gepresenteerd worden, waardoor mensen rekening kunnen houden met de eventuele effecten.

In Vlaanderen bestaat er sinds 2013 een verplichting om bij de verkoop of verhuur van vastgoed de mogelijke koper of huurder te informeren over hoe groot het risico op wateroverlast is. Dit verplichte label heeft tot nu toe nog niet geleid tot financiële gevolgen op de woningmarkt.

8. Hoeveel woningen zijn er de laatste vijf jaar gebouwd en hoeveel woningen worden er de komende jaren nog gebouwd waarvan bekend is dat zij op locaties staan die kwetsbaar zijn voor extreme neerslag? Om welke locaties gaat het?

Gegevens uit de BAG laten zien dat er van 2022 t/m 2025 ruim 340.500 woningen zijn gerealiseerd[5]. De komende vijf jaar (van 2026 t/m 2030) staan er 823.437 woningen op de planning, waarvan ruim 386.000 woningen in harde plannen[6]. In mei 2026 waren 107.441 van deze woningen in aanbouw en 126.494 woningen enkel vergund[7]. Deze liggen verspreid over het hele land.

---

[5] Primos-prognose 2026: https://open.overheid.nl/details/7680a3bb-7016-429c-a043-fba4922f9213
[6] LMVW voorjaarsrapportage 2026: https://open.overheid.nl/details/d709dae9-a453-4bfc-8b0c-96fd9c7db5b0
[7] CBS StatLine tabel over 'Woningen in de pijplijn': https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/82211NED/table

In het ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving en in de klimaateffectatlas staan kaarten over wateroverlast en over extreme regen. Daarop is voor extreme buien te zien waar water blijft staan en hoe diep dat water kan zijn. Of de woningen die daar nu en in de toekomst staan daarmee ook kwetsbaar zijn voor extreme neerslag is op basis hiervan niet met zekerheid te zeggen omdat dan van belang is op welke manier deze woningen en de omgeving worden aangelegd. Om te zorgen dat dat klimaatadaptief gebeurt, is als hulpmiddel de landelijke maatlat voor een klimaatadaptieve en groene gebouwde omgeving ontwikkeld. Recent is nieuwe data over wateroverlast op de klimaateffectatlas beschikbaar gekomen, zie: Waterdiepte bij korte extreme regen (Klimaateffectatlas)[8]. Op basis van deze data en hulpmiddelen kan door betrokken partijen een afweging gemaakt worden over de precieze locatie en bouwwijze.

9. Waarom bestaan er voor nieuwbouwwoningen wel landelijke eisen ten aanzien van bijvoorbeeld oververhitting, maar geen uniforme landelijke minimumeis voor de hoeveelheid regenwater die op eigen perceel moet worden vastgehouden of opgevangen?

De bevoegdheid om eisen te stellen om wateroverlast op het eigen perceel (meestal het gebouw en tuin) bij nieuwe ontwikkelingen te verminderen ligt bij gemeenten en waterschappen. Op dit moment is er bij nieuwe ontwikkelingen al vaak een compensatie eis voor de aanleg van verharding met waterberging vanuit het waterschap. Ook gemeenten kunnen maatregelen nemen of voorschrijven om wateroverlast in gebouwen of op wegen te voorkomen. Waterschappen en gemeenten hebben het beste inzicht in de lokale situatie. Een mogelijke maatregel die zij kunnen nemen is het stellen van waterbergingseisen op eigen perceel.

10. Welke financiële gevolgen kunnen de nieuwe inzichten over waterlastrisico’s hebben voor de waarde van woningen van huiseigenaren?

Zie het antwoord op vraag 7.

11. Kunt u inzichtelijk maken of, en zo ja hoeveel, het goedkoper is om bij nieuwbouw direct voldoende waterberging en infiltratievoorzieningen aan te leggen ten opzichte van het achteraf aanpassen van een wijk wanneer wateroverlast ontstaat?

Deze gegevens hebben wij niet. Eerder onderzoek heeft echter wel laten zien dat het meenemen van wateroverlasteisen bij nieuwbouwontwikkelingen vroeg in het ontwerp proces tot minder vertraging en minder kosten leidde dan deze wateroverlasteisen later in het proces toe te voegen. Na aanleg van een nieuwe ontwikkeling hoeft voor langere tijd geen grootschalig beheer en onderhoud uitgevoerd te worden. Het achteraf aanpassen van een wijk is een ingrijpende en kostbare aangelegenheid.

[8] https://www.klimaateffectatlas.nl/nl/waterdiepte-bij-korte-extreme-regen